

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water



Concept verslag commissievergadering

Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 20 september 2023

Aanwezig: de dames Kuiper en Lenting en de heren Boter, Duintjer, In 't Hout, Janssen, Van Mensvoort (portefeuillehouder), Schaafsma en Wolters (AB-leden)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris)
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
mevrouw Schrik, bestuurs- en managementassistente (verslag)

Afwezig:

1. Opening

De heer Boter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag commissie VVSW 14 juni 2023

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Naar aanleiding van het verslag:

Blz.2; kader

De heer Jansen kan de vastgestelde verslagen niet terugvinden en zal hiervoor contact opnemen met de ambtelijke dienst.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 4 oktober 2023

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot en uitvoeringskrediet

De heer Jansen merkt op dat bij dit agendapunt veel bijlagen zijn en bij het volgende agendapunt weinig. Hij is van mening dat indien men meer informatie bij een bestuursvoorstel heeft men deze beter kan beoordelen.

De heer Jansen vraagt hoe de duurzaamheidsparagraaf gelezen dient te worden. Wanneer is het een goeie score en wanneer niet.

De heer Jansen vraagt of de benodigde extra aanpassingen te maken hebben met de te verwijderen gasleiding.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de gasleiding al lange tijd niet meer wordt gebruikt en dat bekend was dat deze moest worden verwijderd. Men wist ook dat er werkzaamheden aan de dijk noodzakelijk waren en daarom heeft men de leiding vooreerst laten liggen. Er wordt nu werk met werk uitgevoerd.

De heer Jansen vraagt of de Gasunie meebetaalt aan het verwijderen van de leiding.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend.

De heer Jansen vraagt of er nog meer leidingen in onze dijklichamen aanwezig zijn.

De heer Van der Laan antwoordt dat er veel kabels en leidingen in onze dijken, kaden en maaipaden aanwezig zijn. In het verleden werden er veel leidingen gelegd omdat het waterschap een lijnvormige infrastructuur heeft. Mede omdat er anders met veel eigenaren overeenstemming moest worden bereikt. Door gebruik te maken van waterschapseigendommen heeft men maar met één partij te maken.

De heer Jansen vraagt of er verwacht wordt dat er nog meer leidingen verwijderd moeten worden op kort termijn.

De heer Van der Laan zegt dat dit niet te verwachten is. Het waterschap was op de hoogte van de te verwijderen leiding in dit traject.

De heer Duintjer zegt dat er sprake is van piping en zegt dat piping bijna altijd aan de achterkant wordt tegengegaan en vraagt zich af waarom er niet aan de voorkant maatregelen worden getroffen.

Tevens vraagt *de heer Duintjer* of er filterdoek wordt aangebracht.

De heer Van der Laan antwoordt dat bij het waterschap zoveel mogelijk wordt getracht om kunstmatige ingrepen te voorkomen en geeft in grote lijnen technisch uitleg over enkele mogelijkheden voor het tegengaan van piping.

De grootste winst om piping tegen te gaan is om de kwelsloot zo ver mogelijk vanaf de dijk aan te leggen. De berekeningen zijn door deskundigen uitgevoerd en zijn betrouwbaar.

De heer Duintjer had gehoopt dat indien piping tegengegaan kon worden door iets aan de waterkant te doen er dan meer ruimte zou ontstaan voor bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers en dit weer in het voordeel van de KRW zou kunnen zijn.

Mevrouw Lenting zegt dat er wel overeenstemming is met de meeste grondeigenaren omtrent grondaankopen maar dat er bij 3 grondeigenaren nog geen overeenstemming is en vraagt hoeveel vertraging dit op kan leveren bij de uitvoering van de werken.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er inmiddels goed overleg is met alle grondeigenaren waarbij we tijdige afronding verwachten. Het project kan volgens planning starten. De grondaankopen zijn geen belemmering.

Er is extra grond aangekocht om de kwelsloot verder vanaf de dijk te kunnen aanleggen.

De heer Schaafsma zegt dat hij de planning zoals gemaakt in 2022 heeft gelezen en naast de realiteit heeft gelegd. Spreker complimenteert de ambtelijke dienst dat de planning nauwkeuring wordt gevolgd.

De heer Schaafsma vraagt of de kosten van voorliggend traject de standaard kosten zijn voor dergelijke aanpassingen. Zijn de aanpassingen van verschillende dijken financieel te vergelijken.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er niet een standaardprijs is aan te geven omdat voor iedere dijk aanpassing verschillende werkzaamheden benodigd zijn omdat niet alle dijken

hetzelfde zijn. Dijken verschillen in grondsoort en benodigde dijkhoogte enz. Er zijn verschillende factoren waar rekening mee gehouden moet worden.

De heer Schaafsma vraagt of de hoeveelheid onderzoeken voor een klein stukje aan te leggen dijk van 1,6 km gebruikelijk is.

De heer Van Mensvoort licht toe dat het ook van deze tijd is om al deze onderzoeken uit te moeten voeren in tegenstelling tot vroeger.

De heer Wolters vraagt of de onderzoeken verplicht worden gesteld.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend.

De heer Boter vraagt of er met een soort van standaardbedrag per strekkende meter gerekend wordt of is voorliggend voorstel een duur project ten opzichte van andere soortgelijke werkzaamheden.

De heer Van der Laan antwoordt dat de werkzaamheden bij deze dijk extra aandacht vragen omdat het een slappe ondergrond heeft. Dit heeft meer onderzoek vereist.

De heer Schaafsma vraagt of er risico's zijn en er vertraging kan ontstaan door archeologisch onderzoek.

De heer Van der Laan antwoordt dat er archeologische vondsten zijn gedaan en in het kader van cultuur historisch erfgoed dient hier extra aandacht aan te worden besteed wat kostenverhogende gevolgen heeft.

De heer In 't Hout zegt dat in het vorige algemeen bestuur al bij de voorbereiding van het project genoemd is dat wij als waterschap een signaal naar de overheid mogen geven dat er zoveel onderzoeken verplicht worden gesteld en of zoveel onderzoek wel nodig is.

De heer Jansen zegt dat als de onderzoekskosten ten opzichte van de uitvoeringskosten een bepaald percentage is, dit niet vreemd is in Nederland.

De heer Jansen zegt dat de regels in Europees verband zijn afgesproken en deze wettelijk zijn vastgelegd. Als het waterschap hun huiswerk niet goed doet door de verplichte onderzoeken niet uit te voeren dan heeft het waterschap een probleem.

De heer Van der Laan licht toe dat het waterschap een onderzoeksplicht heeft.

Als hier niet aan wordt voldaan bestaat het risico dat het werk wordt stilgelegd. De organisatie moet de onderzoeken uitvoeren tenzij het bestuur anders besluit.

De heer Schaafsma vraagt of er een ondergrens is voor de onderzoeksplicht.

De heer Van der Laan zegt dat de toenemende onderzoeksdruk wel zorgt voor toenemende kosten.

De heer Schaafsma zegt dat 30% verhoging van loon- en materieelkosten bij het volgende agendapunt wel is opgenomen maar in voorliggend bestuursvoorstel niet.

De heer Van Mensvoort zegt dat de kadeversterking zo snel mogelijk wordt uitgevoerd en dat het volgende agendapunt (aanpassing rwzi Veendam) nog in voorbereiding is.

De heer Timmer zegt dat de aanpassing van de rwzi nog niet in detail bekend is. Het betreft een voorbereidingskrediet.

De heer Schaafsma zegt dat alle kosten reeds zijn verhoogd en dat naar verwachting de kosten nog meer zullen stijgen. Alle loonkosten zijn omhoog gegaan. Het maakt niet uit wat voor werkzaamheden worden uitgevoerd.

De heer Boter zegt dat bij de rwzi de werkzaamheden later in de tijd worden uitgevoerd en dat de loonkosten en materieelkosten daarom nog niet bekend zijn.

De heer Timmer zegt dat het moeilijk is om werkzaamheden goed te begroten gezien de huidige markt. In het verleden namen we 10% op voor onvoorzien/afwijkingen. Dat is in deze tijd niet meer te doen omdat de verhogingen niet te voorspellen zijn. De verhoogde kosten bij de realisatie van de rwzi worden voor het merendeel veroorzaakt door materiaal, o.a. koper, aluminium en roestvrijstaal. Voor deze materialen worden tegenwoordig dagprijzen gehanteerd en zijn derhalve moeilijk te begroten.

De heer Wolters vraagt hoe de duurzaamheidsparagraaf op blz. 6 en 7 moet worden gelezen en vraagt of de ambities worden behaald. Spreker kan dit niet in het spinnenweb en de tekst lezen. Spreker vraagt of de teksten de uit te voeren acties zijn om de ambities te behalen ten aanzien van duurzaamheid.

De heer Van der Laan antwoordt dat op blz.6 het spinnenweb aan de linkerkant de generieke ambities weergeeft zoals deze in het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Bij de minimale variant wordt aan de wettelijke voorschriften voldaan. In de spinnenwebben geeft de dikke zwarte lijn aan waar het waterschap zich op richt. Indien het waterschap in het beschreven project meer wil doen dan de overeengekomen ambitie verplaatst de lijn zich meer naar buiten. In de teksten op blz.7 wordt een toelichting gegeven wat dit project aan duurzaamheid oplevert.

De heer In 't Hout vraagt waarom er nu wordt gekozen voor T=100 terwijl mogelijk in de toekomst T=300 nodig is.

De heer Van der Laan antwoordt dat de normering wordt aangegeven door de provincie. Wij houden ons aan de voorgeschreven norm en gaan niet op voorhand een hogere norm hanteren. Dit zou ook kostenverhogend werken.

De heer In 't Hout vraagt of T=300 voor stedelijk gebied geldt.

De heer Van der Laan zegt dat dit verschillend is. De norm wordt door de provincie vastgesteld en is gerelateerd aan verschillende omstandigheden.

De heer In 't Hout heeft gezien op de kaart dat er een strook grond achter de huizen wordt gebruikt en vraagt waarom hiervoor gekozen is. De sloot ligt aan de voorzijde van de huizen en vraagt waarom er aan de achterkant een strook grond is aangekocht.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het huis een monumentaal pand is. Aan de voorkant is te weinig ruimte om de werken te realiseren.

De heer In 't Hout vraagt of dit het nieuwe normaal wordt om 4 miljoen te begroten en dat de begroting later op 4.6 miljoen uitkomt en dus 0.6 miljoen is verhoogd ten opzichte van een eerdere raming.

De heer Van der Laan antwoordt dat geplande woonwijken in lage gebiedsdelen en op slechte grond veroorzaken dat er goede maatregelen voor waterveiligheid moeten worden genomen.

De heer In 't Hout zegt dat er al jaren wordt gesproken over vermindering van CO₂-uitstoot vanuit veen (natuurlijke situatie) maar vraagt zich af hoeveel CO₂ er nu in korte periode de lucht in gaat voor het realiseren van een woonwijk op deze locatie. Waarschijnlijk omdat dit de minst slechte locatie van de beschikbare locaties is?

De heer Boter zegt dat de extra kosten te maken hebben met het feit dat de aanpassingen bij een grote woonwijk worden uitgevoerd en vraagt of de veiligheid hier dan een grotere rol speelt. Spreker vraagt of de gemeente of bureau Meerstad bijdraagt aan de extra kosten.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er geen bijdrage van derden wordt ontvangen. Meerstad verleent wel ondersteuning bij de aankoop van de gronden.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- Het "Projectplan Waterwet kadeversterking Borgsloot inclusief bijlagen" vast te stellen;
- Een uitvoeringskrediet van € 3.500.000,- voor de kadeversterking beschikbaar te stellen;
- Een aanvullend krediet voor grondaankopen ter hoogte van € 145.000,- beschikbaar te stellen.

6. Uitvoeringskrediet Modificaties RWZI Veendam

De heer Schaafsma vraagt namens mevrouw Plas of er een financieel risico is en hoe dit wordt afgedekt omdat er op dit moment geen nauwkeurig kostenoverzicht kan worden gegeven. Mevrouw Plas stelt voor om mogelijk een excursie naar de rwzi Veendam te organiseren zodat de bestuursleden een beter beeld van de huidige situatie krijgen.

De heer Van Mensvoort zegt dat hij uit ervaring spreekt dat de reden van de benodigde aanpassingen beter te begrijpen zijn als men ter plekke van de rwzi heeft gekeken.

De heer Timmer zegt dat de grote lijnen van de aanpassingen bekend zijn maar dat middels een bouwteam, waarin het waterschap (opdrachtgever) samen met de aannemer (opdrachtnemer) de details invullen, wat verschillende voordelen heeft. Men kan leren van elkaar en men kan samen naar de beste oplossing zoeken en dan een keuze maken. De rwzi moet worden aangepast maar moet tijdens het zuiveringsproces worden uitgevoerd. De rwzi kan niet stilgelegd worden.

Mevrouw Kuiper vraagt een nadere toelichting waarom de installatie vervangen moet worden. Hebben de vuilroosters nooit goed gewerkt of worden de problemen veroorzaakt door toenemende vuilvracht.

De heer Timmer antwoordt dat er nu harkroosters worden gebruikt voor het verwijderen van grofvuil. De roosters laten vuil door tot 6 mm waardoor er nog een hoop troep niet wordt verwijderd. Het verwijderen van het grofvuil is de eerste stap in het zuiveringsproces. Voorgesteld wordt om de harkroosters te vervangen door geperforeerde trommels waardoor veel meer vuil wordt verwijderd. Ook wordt voorgesteld om een zandcycloon aan te brengen ter bescherming van de installatie. Tijdens de verbouw wordt de huidige plaats van de zandvanger verplaatst naar de voorkant van het proces. De levenscyclus en exploitatiekosten van een installatie worden nu meer meegenomen in het onderzoek dan in het verleden. Naar verwachting worden de exploitatiekosten lager door alle verbeteringen.

Mevrouw Kuiper vraagt of de vuilvracht ook is toegenomen en vraagt of het zin heeft om te blijven investeren in voorlichting om te voorkomen dat er veel rotzooi wordt geloosd op het riool.

De heer Timmer bevestigt dat er meer vuil is dan in eerdere jaren. Met name tijdens de Corona periode was er een toename zichtbaar. Het blijft van belang om mensen voor te lichten.

Mevrouw Kuiper vraagt of de tijdsplanning naar verwachting wordt gehaald. Mede gelet op beschikbaarheid van personeel.

De heer Timmer antwoordt dat de planning van de uitvoering inderdaad mede afhangt van de beschikbaarheid van personeel.

Mevrouw Kuiper vraagt wat het waterschap doet om vroegtijdig deskundig personeel te hebben en/of te behouden.

De heer Timmer antwoordt dat bij ons waterschap veel aandacht is om deskundig personeel te behouden. Er zijn verschillende regelingen beschikbaar binnen het waterschap om vroegtijdig mensen op te leiden en zodoende over deskundig personeel te kunnen blijven beschikken. Extern is de beschikking van deskundig personeel wel zorgwekkend. Door schaarste worden de prijzen ook verhoogd.

De heer Jansen had graag gezien dat er ter verduidelijking een plattegrond of processchema van de rwzi bij het bestuursvoorstel was gevoegd.

De heer Jansen vraagt of hij goed heeft begrepen dat het urgent is om de zuivering aan te passen omdat de huidige operationele kosten erg hoog zijn.

De heer Timmer antwoordt bevestigend en zegt dat de werkzaamheden nodig zijn mede in het kader van de arbeidsomstandigheden/veiligheid.

De heer Van Mensvoort is van mening dat een excursie voor de leden van het algemeen bestuur naar de rwzi zinvol is.

Vanuit de commissie bestaat de behoefte om in het vervolg tekeningen of foto's beschikbaar te hebben bij een bestuursvoorstel voor de beeldvorming.

De heer Jansen vraagt om dan de huidige situatie en toekomstige situatie aan te geven.

De heer In 't Hout vraagt naar aanleiding van de beschreven innovatie op blz. 6 waarom wordt gekozen voor een sproeimogelijkheid met warm water.

De heer Timmer antwoordt dat warm water vet oplost. Op de rwzi wordt veel last ondervonden van vet.

De heer In 't Hout vraagt of de WKK kan worden ingezet voor verwarming van het water.

De heer Timmer antwoordt dat er mede daarom een bouwteam wordt ingesteld waar de verschillende mogelijkheden bedacht en beoordeeld kunnen worden.

De heer In 't Hout vraagt dat als de huidige installatie niet goed functioneert en er hierdoor veel uren aan de installatie worden besteed en er nu veel geld wordt geïnvesteerd in een nieuwe installatie, hoeveel manuren of kosten er bespaard kunnen worden na realisering van de nieuwe installatie.

De heer Timmer antwoordt dat dit niet op voorhand te zeggen is. Na 1 jaar na het in bedrijf stellen van de nieuwe installatie zal een evaluatie plaats vinden. Mogelijk dat het verschil in manuren of kosten dan kunnen worden berekend.

De heer Duintjer verbaast zich erover dat er in deze fase al een bestuursvoorstel wordt aangeboden omdat er nog zoveel onduidelijkheden zijn en vraagt waarom dit nu wordt behandeld.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er een uitvoeringskrediet nodig is omdat er anders geen start gemaakt kan worden met de werkzaamheden.

De heer Timmer zegt dat er in 2021 reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar is gesteld voor vooronderzoek. Nu is bekend wat er aangepast moet worden. Alleen de details moeten nog nader worden ingevuld. Om aan de slag te gaan is het uitvoeringskrediet nodig. Om het project nog meer gefaseerd uit te voeren geeft geen meerwaarde.

De heer Jansen licht toe dat het een normale gang van zaken is om een budget beschikbaar te stellen alvorens een aannemer kan worden ingeschakeld. Er mag niet gegund worden zonder budget.

De heer Duintjer vraagt waarom voor deze stap is gekozen en waarom men niet gefaseerd een voorstel bij het algemeen bestuur doet. Spreker heeft het gevoel een vrijbrief te geven door het beschikbaar te stellen van het bedrag en vindt dat er te veel onzekerheden zijn omdat er geen bedragen worden genoemd voor exploitatie en besparing. Spreker vindt de onderbouwing van deze stap onvoldoende. En vraagt waarom er geen tussenstap wordt gemaakt.

De heer Van Mensvoort begrijpt dat heer Duintjer meer gefaseerd tot het project wil besluiten. En voorstelt dat er eerst meer onderzoek door het waterschap zelf wordt gedaan tot meer gedetailleerd bekend is wat er dient te worden aangepast en daarna pas de markt in te stappen.

De heer Duintjer is van mening dat er ook in fase 1 met externe marktpartijen kan worden gewerkt. Alleen wordt de uitvraag dan anders.

De heer Duintjer vindt het geheel te onzeker. Er staat in het voorstel niets over eventuele besparingen of over de verwachte exploitatiekosten en er wordt geen uitleg gegeven wat de invloed van de meerkosten van de investering op de investeringskalender is.

De heer Duintjer vindt het onverantwoordelijk om te besluiten tot het beschikbaar stellen van het uitvoeringskrediet in deze fase en op deze methode.

De heer Duintjer vraagt of er andere opties zijn overwogen.

De heer Timmer antwoordt dat er meerdere opties zijn overwogen. Het is nu gewenst om aan de slag te gaan en samen in het bouwteam tot de beste oplossing te komen. Het uitvoeringskrediet is kader stellend en zal niet worden overschreden.

De heer Duintjer vraagt of de 30% reeds is opgenomen in de begroting van € 4.3 miljoen.

De heer Timmer antwoordt bevestigend, zoals vermeld in de samenvatting (blz. 1) van het bestuursvoorstel.

De heer Duintjer zegt dat het een goed idee is om een excursie naar de rwzi Veendam te organiseren maar dat dat niet meer lukt voor de volgende vergadering van het algemeen bestuur waar voorliggend bestuursvoorstel wordt behandeld en vraagt of het voorstel mogelijk kan worden aangehouden.

De heer Duintjer vraagt wat een nieuwe zuivering op een andere locatie kost.

De heer Timmer antwoordt dat een nieuwe zuivering ongeveer € 40 á 45 miljoen kost, maar dan op dezelfde locatie. Bij verplaatsing van de zuivering zullen de kosten het dubbele zijn.

De heer Duintjer zegt dat er een verhoging bij het waterschap Noorderzijlvest wordt doorgevoerd op de waterschapslasten door aanpassing van hun zuiveringen.

De heer Timmer antwoordt dat het waterschap Hunze en Aa's een Gemeenschappelijke Regeling met het waterschap Noorderzijlvest heeft voor de rwzi Garmerwolde. Voor deze zuivering betalen wij mee voor de overige aanpassingen aan hun zuiveringen is Noorderzijlvest zelf verantwoordelijk.

Onze zuiveringen zijn in 2005 - 2015 allemaal op orde gebracht. Noorderzijlvest dient deze noodzakelijke aanpassingen nu te doen waardoor bij hun een verhoging wordt veroorzaakt.

De heer Boter merkt op dat de Gemeenschappelijke Regeling wel interessant is om te bespreken ter informatie van de bestuursleden maar dat deze GR los staat van het voorliggend bestuursvoorstel.

De heer Duintjer merkt nogmaals op dat hij het onverantwoordelijk vindt om nu een besluit te nemen over voorliggende voorstel met zoveel onzekerheden.

De heer Boter zegt dat het een politieke aangelegenheid is en dat de heer Duintjer dit punt kan meenemen in de vergadering van het algemeen bestuur.

De heer Wolters vraagt wat de onzekerheidsmarge mag zijn en of dit door het algemeen bestuur is vastgesteld.

De heer Timmer antwoordt dat vroeger bij de voorbereiding een marge van 30 á 40% normaal was. Bij een uitvoeringskrediet werd 10% opgenomen voor onvoorziene uitgaven maar dat is nu

niet meer in te schatten. Deze marges werden gehanteerd maar er zijn geen vastgestelde marges bekend.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

In te stemmen met het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet van € 4.300.000,- voor de aanbesteding en uitvoering van de voorgenomen modificaties van RWZI Veendam.

7. Rondvraag

De heer Jansen vraagt of de mogelijkheid bestaat om voorafgaande aan de commissievergaderingen of tijdens de vergaderingen principiële vragen te stellen.

De heer Boter vraagt in hoeverre de commissieleden behoefte hebben aan informatie om de algemene kennis te verhogen over de te behandelen stukken mede omdat de meeste commissieleden nieuw zijn.

De heer Wolters zegt dat het gevaar bestaat door te diep op de inhoud in te gaan er te technisch op de onderwerpen wordt ingegaan. Deze commissie is bedoeld om de besluiten van het algemeen bestuur voor te bereiden en dat deze commissie een politiek orgaan is en geen technische commissie.

De heer Boter zegt dat het een mogelijkheid zou zijn om na een commissievergadering, indien er tijd is, na te praten en nadere algemene informatie te delen. Vanuit de ambtelijke dienst kan mogelijk voorlichting worden gegeven aan de commissies of voor het gehele algemeen bestuur.

8. Sluiting

De heer Boter bedankt eenieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 1 november 2023.

Jan van der Laan,
secretaris

Jasper Boter,
voorzitter